

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра румунської та класичної філології

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

История лингвистических учений / Istoria ideilor lingvistice

вибіркова дисципліна

Освітньо-професійна програма «Румунська мова та література»

Спеціальність **035 Філологія (романські мови та літератури (переклад включно), перша – румунська)**

Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»

Рівень вищої освіти **другий магістерський**

Філологічний факультет

Мова навчання румунська

Розробники: Ф.Д.Вринчану, к.ф.н, асист. кафедри румунської та класичної філології

Профайл викладача

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&img=Felicia+Vranceanu&authuser=2&user=ieL18CQAAAAJ>

<http://orcid.org/0000-0001-8363-820X>

<http://researcher/2287782/vranceanu-felicia>

http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=222

Контактный тел.

+38(050)1062054

E-mail:

felichi_2000@yahoo.com; f.vranceanu@chnu.edu.ua

Консультації: 1,8 год. (протягом семестру)

Очні консультації: вівторок з 13.00 до 14.00

Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю.

Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс *Історія лінгвістичних учень* покликаний поглибити через історичне вивчення розвитку лінгвістичної думки фундаментальну підготовку магістрів спеціальності 035 Філологія (романські мови та літератури (переклад включно), перша – румунська).

2. Мета навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомлення студентів з провідними досягненнями теорії мовознавства різних історичних періодів, формування необхідної лінгвістичної бази знань для написання магістерських робіт та закладення підвалин для можливого продовження дослідної роботи майбутніх фахівців шляхом висвітлення глибинних принципів мови та мовленнєвого функціонування, актуальних проблем сучасної науки про систему мови та мовлення. Лекційний курс *Історія лінгвістичних учень* представлено як комплексна дисципліна, яка містить опис та обґрунтування особливостей мовознавчих теорій та історію розвитку мовознавчої думки від давніх часів до сьогодення. В курсі враховано комунікативні, культурні та психологічні чинники, що сприяють створенню та функціонуванню різних лінгвістичних теорій. Особлива увага приділяється фактору взаємозв'язку та наслідування мовознавчих ідей.

. Пререквізити.

Вступ до загального мовознавства. Сучасна румунська мова. Історія румунського мовознавства

. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей

знати:

- ✓ загальні принципи історичного перебігу парадигм мовознавства;
- ✓ основні положення теорії мови та її методологічні засади;
- ✓ головні теоретичні поняття та категорії мовознавчої науки;
- ✓ теоретичні засади найважливіших лінгвістичних методів і методик дослідження
- ✓ специфіку актуальних проблем сучасного мовознавства.

уміти:

- ✓ критично оцінювати і застосовувати в своїй роботі досягнення світового мовознавства;
- ✓ працювати з науковою літературою, словниками, довідниками для теоретичного обґрунтування й висновків після спостережень над конкретними мовними явищами;
- ✓ застосовувати здобуті знання у своїй науково-дослідницькій роботі при виконанні дипломних робіт та у післядипломному навчанні та дослідницькій праці за фахом.

Опис навчальної дисципліни

.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни *Історія лінгвістичних учень*

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид Підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5											залік
Заочна												

Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. SCHIȚĂ DE ISTORIE A IDEILOR LINGVISTICE												
Тема 1. Preocupări lingvistice în lumea antică: India, China, lumea arabo-islamică	9	2		-	1	6						
Тема 2. Grecia antică: între speculația metafizică și editarea textelor literare clasice	8	1		-	1	6						
Тема 3. Roma Antică: problemele limbii în sistemul celor șapte arte liberale	8	1	-	-	1	6						

Тема 4. Epoca clasică și perioada care i-a urmat. Raționalismul	8	1	-	-	1	6						
Тема 5. Gottfried Wilhelm Leibnitz: descoperirea caracterului istoric al limbilor.	8	1	-	-	1	6						
Разом за змістовим модулем 1	41	6	-	-	5	30						
Змістовий модуль 2. LINGVISTICA ÎN SECOLUL XX												
Тема 1 Ferdinand de Saussure și distincțiile saussuriene	8	1	-		2	5						
Тема 2. Școala funcțională de la Geneva	7	1	-		1	5						
Тема 3. Orientările individualiste:.	6	1	-		1	4						
Тема 4. Orientările structuraliste.	6	1	-		1	4						
Тема 5. Orientări și tendințe în lingvistica americană.	6	1	-		1	4						
Тема 6. Orientări și direcții în semantică	6	1	-		1	4						
Тема 7. Sociolingvistica și principalele ei rezultate	6	1	-		1	4						
Тема 8. Eugen Coșeriu și lingvistica secolului al XX-lea	4	2			2							
Разом за змістовим модулем 2	49	9	-		10	30						
Усього годин	90	15	-		15	60						

5.3. Тематика індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
1	Lumea arabo-islamică: supremația textului sacru	6
2	Direcția descriptiv-gramaticală sau filologică: Școala din Alexandria	6
3	Scolastica: gramaticile speculative, modiștii	6
4	John Locke: consolidarea nominalismului	6
5.	Giambattista Vico: supremația principiului creativității în limbă.	6
Змістовий модуль 2.		
1	Rolul lui Ferdinand de Saussure în lingvistică	5
2	Școala sociologică franceză: A. Meillet.	5
3	Neolingvistica italiană.	4
4	Școala lingvistică de la Copenhaga (W. Brondal, L. Hjelmslev)	4
5	Gramatica generativ-transformațională	4
6	Pragmatica. Direcții și reprezentanți.	4
7	Psiholingvistica românească.	4

Індивідуальні завдання (ІНДЗ)

De scris și de prezentat comunicări pe teme date.

Lingvistică. Obiectul și importanța disciplinei.

Limbaajul. Perspective de definire a limbajului.

Concepte fundamentale: limbaj, limbă, act lingvistic.

Nivelurile limbajului, în concepția lui Eugeniu Coșeriu.

Competența lingvistică. Tipurile competenței lingvistice: elocuțională, idiomatică, expresivă.

Funcțiile limbajului, în viziunea lui Eugeniu Coșeriu.

Sistem, normă și vorbire.

Arhitectura și structura limbii.

Universalitățile limbajului.

Conținut și formă în limbă. Planul semantic și planul expresiei

Nivelurile limbii și unitățile specifice. Ierarhia și izomorfismul lor

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна та письмова (тестування, реферат) відповідь студента та ін. Формою підсумкового контролю є екзамен.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- проекти;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Знання студентів з дисципліни „*Історія лінгвістичних учень*” оцінюється відповідно до виконанням ними навчального плану.

Оцінка А – „відмінно” виставляється студенту, який:

- вільно володіє матеріалом навчальної дисципліни, розуміє предмет, методологію, структуру, місце історії лінгвістичних учень серед інших дисциплін;
- уміє не тільки відтворити засвоєне, а й обґрунтувати власну думку з приводу вивченого, з актуальних і дискусійних проблем;
- демонструє ґрунтовні знання не тільки лекційних тем курсів, а й основної та додаткової рекомендованої літератури;
- переносить раніше засвоєні знання і вміння в нову ситуацію;
- самостійно обирає аспект запропонованої теми, висловлює власну позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами;
- володіє нормами літературної мови;
- усне та писемне висловлювання вирізняється стильовою та комунікативною доцільністю.

Оцінка В - „добре” виставляється студенту, який:

- сформував цілісне концептуальне розуміння історії лінгвістичних учень;
- засвоїв обов'язковий обсяг програмного матеріалу, основного переліку джерел із лекційного та семінарського курсів з методики викладання румунської мови;
- розуміє категорійно-поняттєвий апарат дисциплін;
- переносить раніше засвоєні знання і вміння в нову ситуацію;
- самостійно обирає аспект запропонованої теми, висловлює власні позицію, наводить приклади, аргументи, ілюструє відповідь власними прикладами;
- володіє нормами літературної мови;
- усне та писемне висловлювання вирізняється стильовою та комунікативною доцільністю.

- добре володіє теоретичним матеріалом, але під час конкретного аналізу допускає незначні неточності які не впливають на загальний результат;

- окремі похибки та неточності, які не впливають на загальну стрункість знань і свідчать про розуміння теоретичного і практичного матеріалу.

Оцінка С - „добре” виставляється студенту, який:

- в основному володіє матеріалом дисципліни, показує розуміння її предмета, методології, структури;

- засвоїв найбільш важливі поняття і категорії, може сформулювати визначення більшості з них;
- уміє пов'язувати відповідь на питання з іншими темами курсу, висловлюючи власне розуміння;
- моделює мовні й позамовні поняття, явища та закономірності, проте власні висновки на ґрунті спостережень викликають труднощі;
- не завжди послідовно застосовує раніше засвоєні знання в новій ситуації;
- допускає окремі неточності в термінології, окремі похибки у доборі ілюстративного матеріалу;
- мовлення відзначається деякими порушеннями літературних норм;
- неточності не впливають на загальну стрункість знань і свідчать про розуміння теоретичного і практичного матеріалу.

Оцінка D - «задовільно» виставляється студентові, який засвоїв «контрольний пакет» програмного матеріалу, при цьому він:

- орієнтується в проблемному полі методики викладання румунської мови;
- демонструє навички репродуктивного відтворення змісту текстів лекцій викладача;
- опрацював певну частину (до 50%) основної та додаткової літератури, проте поверхово володіє теоретичним матеріалом;
- не завжди послідовно застосовує раніше засвоєні знання в новій ситуації;
- допускає неточності в термінології, помилки в доборі ілюстративного матеріалу;
- не вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами;
- не зовсім точно трактує поняття і терміни;
- мовлення відзначається порушеннями літературних норм румунської мови;
- володіє мінімальними знаннями, які дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції.

Оцінка E - «задовільно» виставляється студентові, який засвоїв значну частину програмного матеріалу, але при цьому:

- демонструє не надто глибоке знання матеріалу, не зовсім упевнено висловлюється з приводу предмета, методу, структури дисципліни;
- посередньо засвоїв основні поняття і категорії, визначення дає поверхові, не систематизовані;
- відповідає на поставлені запитання, проте не висловлює власного розуміння;
- частково засвоїв рекомендовану літературу з курсу;
- не вміє застосовувати раніше засвоєні знання в новій ситуації;
- плутається в термінології;
- помиляється в доборі ілюстративного матеріалу;
- не вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами;
- не зовсім точно трактує поняття і терміни;
- мовлення відзначається грубими порушеннями літературних норм румунської мови;
- володіє мінімальними знаннями, які дають змогу в майбутньому виконувати свої фахові функції.

Оцінка Fx - «незадовільно» виставляється студенту, який:

- не володіє матеріалом навчальної дисципліни, не розуміє специфіки, предмета і його структури;
- не засвоїв основних понять і категорій, не вміє дати їх основні визначення;
- не опрацював основної рекомендованої літератури до більшості програмних тем.
- не вміє відтворити пройдений матеріал і не орієнтується в проблематиці, що висвітлювалася на заняттях;
- не вміє встановити причинно-наслідкові зв'язки між мовними явищами;
- не вміє застосовувати раніше засвоєні знання в новій ситуації;
- плутається в термінології;
- помиляється в доборі ілюстративного матеріалу;
- мовлення відзначається грубими порушеннями літературних норм румунської мови;

- обсяги теоретичних знань і практичних навичок не достатні для виконання фахових обов'язків.

- **Оцінка F - «незадовільно»** виставляється студенту, який з поважних чи без поважних причин пропустив половину лекційних годин курсів, не засвоїв навчальну програму, демонструє повне незнання програмового матеріалу; має потребу в повторному прослуховуванні курсів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота													Залік	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2									
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
4	4	6	6	6	4	4	4	4	4	4	4	6		

. Рекомендована література

Базова

1. Benveniste É. Probleme de lingvistică generală. Vol. I-II. – București, 2000.
2. Coșeriu E. Introducere în lingvistică. – Cluj: Echinox, 1995.
3. Coșeriu E. Lecții de lingvistică generală. Chișinău: ARC, 2000.
4. Coșeriu E. Lingvistica integrală. – București: Editura Fundației Culturale Române, 1996.
5. Coșeriu, Eugeniu; Fînar, Dorel; Irimia, Dumitru, Mic tratat de teorie a limbii și lingvistică generală, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2016;
6. Fînar, Dorel, Lingvistica limbilor lumii, Institutul European, Iași, 2015
7. Frâncu C. Curente și tendințe în lingvistica secolului nostru. – Iași, 1997.
8. Graur Al. Studii de lingvistică generală. – București, 1960.
9. Graur, Alexandru; Wald, Lucia, Scurtă istorie a lingvisticii, ediția a III-a, București, 1977
10. Ionescu E. Manual de lingvistică generală. – București, 1997.
11. Irimia D. Curs de lingvistică generală. – Iași, 1986.
12. Jakobson Roman. Essays de linguistique générale. – Paris, s.a.
13. Lobiuc Ioan. Lingvistica generală. – Iași, 1997.
14. Lyons J. Introducere în lingvistica teoretică. – București: E.Științifică, 1995.
15. Martinet A. Elemente de lingvistică generală. – București, 1960.
16. Miclău P. Semiotica lingvistică. – București, 1977.
17. Munteanu, Eugen, Introducere în lingvistică, Iași, Editura Polirom, 2005
18. Saussure F. de. Curs de lingvistică generală. – Iași: Polirom, 1998.
19. Saussure, Ferdinand de, Curs de lingvistică generală, Polirom, Iași, 1998;
20. Tratat de lingvistică generală, Editura Academiei, București, 1971

Допоміжна

1. Ciobanu A. Probleme de metodologie în lingvistică // în “Cursuri și seminare speciale”. – Chișinău: USM, 2002, p. 5-35.
2. Ciobanu A. Sintaxa și Semantica; studiu de lingvistică generală. – Chișinău: Știința, 1987.
3. Condrea I. Semiotică și Metalimbaj. – Chișinău: USM, 2001.
4. Coșeriu E. Sincronie, diacronie și istorie. – București: Ed. Enciclopedică, 1997.
5. Coșeriu E. Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică. – Chișinău: Știința, 1994.
6. Coșeriu, Eugeniu, Omul și limbajul său. Studii de filozofie a limbajului, teorie a limbii și lingvistică generală. Antologie, argument, note, bibliografie și indici de Dorel Fînar, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2009
7. Eco Umberto. Tratat de semiotică generală. – București, 1982.
8. Ionescu-Ruxandoiu I., Chițoran D. Sociolingvistică. – București, 1975.
9. Iordan I. Lingvistica romanică. Evoluție. Curente. Metode. – București, 1962.
10. Sebcek T.A. Semnele: o introducere în semiotică. – București: Humanitas, 1994.
11. Vraciu A. Lingvistica generală și comparată. – București, 1980.
12. Wald L. Pagini de teorie și istorie a lingvisticii. – București: Ed. ALL, 1998

. Інформаційні ресурси

1. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1832>
2. <http://ebooks.unibuc.ro/Filologie.htm>